

De vele vragen van de tolk en de vertaler als ondernemer

Eenmanszaak of bv? Te veel werk: een werknemer of een opdrachtnemer erbij? Slecht betalende klanten? Een beroepsaansprakelijkheidsverzekering?

TEKST MR. MARCO ANINK

De tolk/vertaler¹ is gewoonlijk geen werknemer, maar een ondernemer. Een ondernemer dient niet alleen 'zijn werk' goed te doen. Bij ondernemerschap komt veel meer kijken. Het feit dat u, als ondernemer, uw werk niet in loondienst verricht, heeft onder andere grote juridische, fiscale en ook verzekeringsstechnische gevolgen.

Het ondernemerschap

Het klinkt zo mooi: de winst die u als ondernemer maakt, mag u zelf houden. Maar aan uw ondernemerschap zitten uiteraard ook risico's. Als er namelijk niet genoeg werk is, maakt u helemaal geen winst, zelfs verlies. En als u ziek

wordt, is er geen werkgever die uw loon doorbetaalt, want u heeft geen werkgever. Het afsluiten van een arbeidsongeschiktheidsverzekering lijkt dan ook een verstandige voorzorgsmaatregel, maar een dergelijke verzekering is relatief duur. En zou een beroepsaansprakelijkheidsverzekering nuttig zijn?

Eenmanszaak of bv?

Bovendien moet u de keuze maken in welke rechtsvorm u het ondernemerschap uitoefent. Gewoonlijk moet u kiezen tussen een eenmanszaak en een besloten vennootschap. Een eenmanszaak kent vele fiscale voordelen, maar voor alle schulden bent u persoonlijk aansprakelijk, evenals, indien u in gemeenschap van goederen getrouwd bent, uw echtgeno(o)t(e). Dit is bij de bv niet het geval, behalve indien de schulden het gevolg zijn van bijvoorbeeld 'onbehoorlijk bestuur'.

Wanbetalers, aansprakelijkheid en algemene voorwaarden

Ik kan u niet vertellen hoe u tijdens de crisis aan voldoende werk kunt komen. Dat weet u zelf het beste. Maar stel dat het met uw onderneming zo goed gaat dat u extra

1. tolk en/of vertaler.

'handjes' nodig heeft, doet u er dan goed aan een werknemer aan te nemen of het werk 'door te zetten' via overeenkomsten van opdracht? Hoe voorkomt u wanbetalers en wat doet u als u er toch mee te maken heeft? Hoe voorkomt u mogelijke aansprakelijkheid? En hanteert u algemene voorwaarden?

Zaterdag 16 november 2013 sprak ik over de tolk/vertaler als ondernemer en behandelde ik bovengenoemde vraagstukken.

Te veel opdrachten: werknemers of opdrachtnemers aannemen?

Overeenkomst van opdracht of arbeidsovereenkomst

Als u een tolk/vertaler wilt inschakelen, omdat u zelf geen tijd heeft voor alle verworven opdrachten, sluit dan een overeenkomst van opdracht. Indien u een werknemer in dienst neemt, komt er namelijk meer bij kijken. Zo dient u bepaalde verzekeringen af te sluiten en sociale premies te betalen. Bovendien kunt u bij een overeenkomst van opdracht veel eenvoudiger afscheid nemen van de opdrachtnemer die niet goed bevalt.

Zoals ook weer bleek uit de kleine steekproef onder het aanwezige publiek, werken ook de tolken en vertalers aangesloten bij het NGTV veelal zelfstandig. Maar stel dat uw opdrachtnemer na verloop van tijd enkel nog voor u werkzaam is, kan hij dan nog steeds zelfstandig zijn? Ja hoor. Doorslaggevend is de uitvoering die partijen hebben gegeven aan de overeenkomst en niet de 'lettertjes in de overeenkomst zelf'. In zoverre maakt het niet uit of de titel 'arbeidsovereenkomst' dan wel 'overeenkomst van opdracht' luidt. De feitelijke uitvoering wordt getoetst aan drie criteria: arbeid, loon en gezag. Over het verstrekken van arbeid en het in ruil daarvoor te ontvangen loon bestaat meestal geen onduidelijkheid, maar wel over gezag. Bemoeit u zich niet met de inhoud van het werk van uw opdrachtnemer, maar bepaalt u wel zijn werktijden en vakantiedagen? Dan zou er toch weleens sprake kunnen zijn van een arbeidsrelatie.

De VAR: de VAR-loon, de VAR-row, de VAR-wuo en de VAR-dga

Laat de opdrachtnemer bovendien altijd een Verklaring arbeidsrelatie (VAR) bij de Belastingdienst opvragen. Een VAR is een jaar geldig. Aan een VAR-loon en een VAR-row (resultaat uit overige werkzaamheden) heeft u niet zoveel, maar als de opdrachtnemer een VAR-wuo (winst uit onderneming) of een VAR-dga (inkomsten uit werkzaamheden voor rekening en risico van uw vennootschap) aanlevert, dan hoeft u in principe geen loonheffingen te betalen.

Ik zou adviseren het aannemen van werknemers uit te stellen totdat uw bedrijf echt flink is gegroeid. Daarmee voorkomt u een hoop risico's en ook (administratief) werk. En voor de opdrachtnemer die dit leest: het bovenstaande maakt voor u wellicht ook inzichtelijk waarom uw opdrachtgever zo graag een arbeidsrelatie wil voorkomen.

De aansprakelijkheid van de werknemer en de opdrachtnemer

Als werkgever bent u in beginsel bovendien aansprakelijk voor de fouten van de werknemer. De werknemer is dat zelf ook, maar wordt hij aansprakelijk gesteld en betaalt hij, dan kan hij al het door hem betaalde weer bij de werkgever terugvorderen. Er geldt slechts een uitzondering voor gevallen van opzet of bewuste roekeloosheid. Maakt u gebruik van een opdrachtnemer die een fout maakt, dan kunt u overigens evenzeer aansprakelijk gesteld worden. Afhankelijk van wat bepaald is in de overeenkomst met uw opdrachtnemer, kunt u uw schade vervolgens weer verhalen op de opdrachtnemer.

Voordat ik de beroepsaansprakelijkheidsverzekering zal bespreken, licht ik eerst toe wanneer er sprake zou kunnen zijn van aansprakelijkheid.

Voorbeelden van mogelijke aansprakelijkheid

Stel dat u een fout maakt in een vertaling, waaronder begrepen een verkeerd overgenomen waarde. Of u kiest de verkeerde vertaling van een woord waarvoor in de doeltaal meerdere vertalingen mogelijk zijn. Het verschil tussen bijvoorbeeld 1000 en 100 en de woorden aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid als vertaling voor *responsabilité* (FR) / *responsabilità* (IT) / *responsabilidad* (ES) kan bij de gebruikers van de vertaling tot (veel) schade leiden. Deze gebruikers zullen deze schade, al dan niet indirect, vermoedelijk op u willen verhalen. U heeft immers de fout gemaakt.

Een goede revisor (tweede lezer) had deze fout wellicht kunnen (en ook moeten) corrigeren. Maar zelfs indien er een revisor was ingeschakeld en desondanks de fout niet werd verwijderd, zal de revisor vermoedelijk betogen dat de schade niet (volledig) op hem verhaald kan worden.

De goede opdrachtnemer: de redelijk bekwame en redelijk handelende tolk/vertaler

Wat is een beroepsfout en wat is wellicht dubbelzinnig of slordig, maar geen beroepsfout? Het criterium ter zake is de 'goede opdrachtnemer' en derhalve ten aanzien van tolken/vertalers wat van de redelijk bekwame en redelijk handelende tolk/vertaler verwacht kan worden. Jurisprudentie ontbreekt nog steeds, aangezien dergelijke zaken

– zelfs in de Verenigde Staten! – tot op heden (en voor zover) mij bekend altijd door partijen zijn geschikt.² Enige leidraad geven artikel 3 en 13 of 14 van de Wet beëdigde tolken en vertalers: de voor inschrijving in het Register vereiste competenties en de eed of belofte, alsmede de Gedragscode Wbtv. Voor het overige verwijs ik naar mijn artikel in *Linguaan* 2012-2.³

Het kan nooit kwaad voorzorgsmaatregelen te nemen. Maar hoe nuttig zijn algemene voorwaarden die dit risico wellicht kunnen beperken? En hoe weet u zeker dat u in een procedure bij de rechter ook wat aan die voorwaarden heeft? Hoe voorkomt u wanbetalers en wat doet u als u er toch mee te maken heeft? Of had u wellicht dan toch een beroepsaansprakelijkheidsverzekering moeten afsluiten?

Enkele aanbevelingen

Vorkomen is beter dan genezen. Daarom eerst enkele tips.

Algemene voorwaarden

1. Laat algemene voorwaarden opstellen door een advocaat. Ook bieden brancheverenigingen vaak een standaardmodel aan: zo kunt u gebruikmaken van de algemene voorwaarden van het NGTV.
2. Verklaar uw algemene voorwaarden van toepassing. Doe dat bij de offerte en niet pas bij de opdrachtbevestiging of factuur: dat is te laat.
3. Stuur voor of bij het sluiten van de overeenkomst (en niet pas bij de opdrachtbevestiging of factuur) uw algemene voorwaarden mee. Zorg ook voor bewijsmateriaal, bijvoorbeeld het verzonden e-mailbericht of een paraaf onder iedere pagina.

Wanbetalers

1. Leg de gemaakte afspraken duidelijk en schriftelijk vast. Liefst per e-mail, direct na afloop van een (telefoon)gesprek.
2. Bij 'kleinere' opdrachten: vraag een voorschot. In uw tarief moet u namelijk eigenlijk ook de tijd verwerken die u nodig heeft om uw geld binnen te krijgen.
3. Een compromis bij spoed: begin met werken, maar lever de vertaling pas nadat betaald is.
4. Indien mogelijk: vraag naar de ervaringen van andere tolken/vertalers met de opdrachtgever.
5. Verklaar uw algemene voorwaarden van toepassing en stuur ze met de offerte mee.
6. Begin pas aan een nieuwe opdracht als de oude opdracht betaald is. En vraag bij volgende opdrachten wellicht meteen maar een voorschot.

7. Heeft u geen voorschot bedongen, factureer dan in ieder geval zo snel mogelijk na afloop van de opdracht. En stuur een herinnering of bel even als er na (bijvoorbeeld) twee weken nog steeds niet betaald is.
8. Zet altijd een betalingstermijn op de factuur. Gebruikelijk is 14 dagen. Na verloop van de termijn heeft u recht op betaling. En op de wettelijke handelsrente en de overeengekomen incassokosten.
9. Als u zeker weet dat uw opdrachtgever niet meer gaat betalen, bijvoorbeeld in verband met faillissement, dan kunt u een incassobureau, deurwaarder of advocaat inschakelen.
10. Er zijn echter ook praktische stappen die u zelf kunt ondernemen:
  - Als u uw dienst nog niet heeft geleverd, doe dat dan ook niet meer: stuur de vertaling bijvoorbeeld niet op. Heeft u deze (onlangs) opgestuurd, dan kunt u deze via het recht van reclame wellicht nog terugkrijgen; zo kunt u voorkomen dat de curator deze kan exploiteren.
  - Heeft u nog spullen van de opdrachtgever onder zich, dan kunt u zich op het recht van retentie beroepen: hij krijgt zijn spullen pas terug zodra u betaald wordt.
  - Maak gebruik van artikel 29 lid 1 Omzetbelasting: u kunt de afgedragen btw over facturen die nooit betaald zijn, weer bij de Belastingdienst terugvragen.

De beroepsaansprakelijkheidsverzekering

Allereerst het verschil tussen de beroepsaansprakelijkheidsverzekering, de BAV, en de bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering, de AVB. Een AVB dekt de materiële schade, bijvoorbeeld de schade die u toebrengt aan een dure vaas bij een cliënt. Een BAV dekt de (financiële) schade als gevolg van een fout bij het vertalen dan wel tolken zelf.

Terwijl onder andere notarissen en advocaten hun werkzaamheden niet mogen verrichten als zij geen beroepsaansprakelijkheidsverzekering hebben gesloten, geldt dit vereiste niet voor (in het Register ingeschreven) tolken en vertalers.

Maar zou u baat hebben bij een BAV? Dat hangt af van uw persoonlijke situatie. Kijk in dat kader, met een specialist, vooral naar de volgende aspecten:

---

2. Wie weet heeft van jurisprudentie op dit vlak, nodig ik graag uit mij de betreffende uitspraak door te sturen!
3. Tevens te vinden op http://www.rvv.nl/upload/files/publicaties/algemeen/publicatie_de_linguaan_marco_anink.pdf.

- Wat is de premie en welk risico wordt gedekt? Vallen ook uw internationale opdrachten onder de dekking?
- Wat is het eigen risico en wat zijn de polisvoorwaarden? Vaak moeten uw algemene voorwaarden (bewijsbaar) van toepassing zijn verklaard en zijn meegestuurd, op straffe van een hoger eigen risico of zelfs het ontbreken van enige dekking. Let ook goed op de uitsluitingen in de polis: worden uw specifieke vertalingen wel gedekt? Of worden bepaalde specialismen uitgesloten van dekking?
- Het aanmanen en eventueel procederen tegen wanbetalers (bijvoorbeeld omdat zij claimen dat u een fout heeft gemaakt) vallen in beginsel niet onder een BAV; daar is een rechtsbijstandsverzekering voor.

Velen sluiten een BAV en/of AVB af om 'wat geruster te kunnen slapen'. Helaas is dat pas terecht wanneer u precies weet of u wel wat heeft aan die verzekering. Veel te vaak sluit men een verzekering af om de polisvoorwaarden pas te lezen zodra men een claim wil indienen. En dan komt men er vaak achter dat voor deze claim geen dekking bestaat.

Op dit moment is het NGTV in gesprek met verzekeraars, zodat u binnenkort een dergelijke verzekering op maat kan worden geboden. Maatwerk kost helaas tijd, maar zodra hier iets over te melden valt leest u het in de *Linguaan*.

Nog vragen?

Voor het opstellen van vertaal-, tolk-, arbeids- en opdracht-overeenkomsten, een herstructurering van uw onderneming of schulden, een inschatting of een eenmanszaak of een bv en werknemers of opdrachtnemers het beste bij uw situatie passen, (mogelijke) aansprakelijkheidskwesties, wanbetalers en algemene voorwaarden of een inschatting welke verzekering u al dan niet nodig heeft, kunt u altijd even contact met mij opnemen. Ik help u graag verder. ■

mr. M.F.J. Anink
advocaat Ondernemings- en Insolventierecht bij
RWV Advocaten
m.anink@rwv.nl
+ 31 71 750 22 00
+ 31 6 22 92 93 53

Te weinig tolken bij zwangere asielzoekers

Gynaecologen, verloskundigen en kraamzorg maken te weinig gebruik van professionele tolken bij de geboortezorg aan asielzoekers. Dat concludeert de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) naar aanleiding van een meerjarig onderzoek naar de geboortezorg in Nederland. Professionele tolken worden alleen nog door de overheid vergoed als het gaat om slachtoffers van mensenhandel, vrouwen die in maatschappelijke opvang verblijven en om asielzoekers. Toch is men bij de geboortezorg aan asielzoekers niet altijd bekend met de beschikbaarheid van tolken, laat de IGZ weten. Ziekenhuizen, verloskundigenpraktijken en kraamorganisaties krijgen drie maanden de tijd om gebruik te gaan maken van professionele tolken als de zorgverlener niet in een voor de asielzoeker begrijpelijke taal kan communiceren.

Verder vindt de IGZ dat de continuïteit van zorg bij verhuizingen en overplaatsingen onvoldoende is; ook geeft het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) zwangere asielzoekers onvoldoende voorlichting over het Nederlandse systeem van geboortezorg. Onderzoek wijst uit dat asielzoekers een verhoogd risico hebben op zwangerschapscomplicaties en op sterfte van moeder en kind rond de geboorte.

(bron: *Medisch Contact*, 6 februari 2014)

RECTIFICATIE

De illustrator bij het artikel over Gebarentaal op bladzijde 47 van *Linguaan* 2013-4 was per abuis niet vermeld. De tekening 'De betutteltolk' is van de hand van journaliste en illustrator Monica de Ruiter. www.monicaderuiter.com.